

Skötselplan för naturreservatet Berga Kulle

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med naturreservatet Berga Kulle är att:

- Bibehålla och utveckla gynnsam bevarandestatus inom ett Natura 2000-område med naturtypen västlig taiga enligt EU:s art- och habitatdirektiv
- Bibehålla och förbättra gynnsam bevarandestatus för grön sköldmossa
- Gynna lövskogen i reservatets nordsluttning ner mot Kiladalen genom att hålla efter granen inom vissa partier
- Typiska växt- och djursamhällen och arter inom området som är knutna till gammal barrskog som tex. mossor, vedsvampar, insekter och hackspettar skall ha gynnsamma livsbetingelser
- Underlätta för besökande att hitta till området genom att tex. anlägga parkeringsplats och sätta upp informationsskyltar

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn:	Naturreservatet Berga Kulle
Objektnummer:	0480-02-90
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Nyköping
Församling:	Tuna
Fastighet:	Bergatuna 1:2
Markägare:	Privat
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Servitut:	Inget servitut belastar reservatet
Samfälligheter:	Vägsamfällighetsvägen Bergatuna ga:1 som går förbi parkeringsplatsen förvaltas genom Fada- Bergatuna samfällighetsförening
Nyttjanderätter:	Inga nyttjanderätter belastar reservatet
Naturgeografisk region:	Nr 23, Skogslandsskapet i Tiveden- Tylöskogen- Kolmården
Kulturgeografisk region:	Mellanbygden

Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget ca 15 km väster om Nyköpings tätort och ca 2 km sydväst om Tuna kyrka
Topografisk karta:	9H Nyköping SV
Ekonomisk karta:	097 21
ID-punkt:	6512605/1558372
Gräns:	Områdets gräns är markerad med heldragen linje på beslutets kartor.
Areal:	32,1 ha enbart land
Status:	Beteckning: SE0220427
- Natura 2000	Området är med i Länsstyrelsens naturvårdsplan nr 80-83 och är betecknat som klass III (Högt naturvärde)
- Naturvårdsplan	Beteckning: 09H 2b 05 del 1-6
- Nyckelbiotoper	Beteckning: 09H 2b 06
- Naturvärdesobjekt	
Markslag och naturtyper:	
- Produktiv skogsmark	ca 23,3 ha
- Impediment	ca 8,8 ha 8,9
Naturtyp enligt Natura 2000:	
Västlig taiga (typ 9010)	ca 19 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
- Markslag	Skogsmark inkl. hållmarkstallskog
- Naturtyper	Barrskog, triviallövskog, våtmark
- Strukturer (landskapselement)	Torrakor, gran- och tallågor, hålträd av asp och tall
- Växt- och djursamhällen	Lavar, mossor, vedsvampar vedinsekter
- Arter	Grön sköldmossa
- Friluftsliv	

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Eftersom huvuddelen av området utgörs av en hög bergsplatå med ett stort inslag av hållmarkspartier är det inte sannolikt att området kunnat utnyttjats för tex. skogsbete. Däremot är det troligt att markerna på nordsluttningen tidigare har utnyttjats som utmarksbete. På senare tid, har delar av området i första hand använts för skogsbruk. Tydliga tecken på detta finner man i sluttningarna på nordsidan av berget.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

De största biologiska värdena inom reservatet är främst knutna till den mycket gamla barrskogen som dominerar området och som har en påtaglig naturskogskaraktär. I reservatets sydvästra delar finns ett område med mycket grova och relativt högvuxna gamla tallar med pansarbark. En del av dessa tallar är ca 300 år. Talticka förekommer i många av träden. Dessutom påträffas här många torrakor med bohål. Norr om detta område finns ett mindre brandfält på hällmarksskog. Inom stora delar av reservatet förekommer rikligt med lågor av både tall och gran liggande bland block och skrymslen. Det enda fyndet i länet av den rödlistade skalbaggen stor plattnosbagge har gjorts i här. Dessutom har man påträffat en del andra sällsynta insektsarter såsom skrovlig flatbagge, aspraktbagge och mörk vedstrit i området. På bergets nordsluttning finns ett område med grandominerad barrnaturskog. Skogen är här senvuxen med ett rikt inslag av senvuxna granar, några över 250 år gamla. Lågor av tall och gran förekommer utmed hela sluttningen. Vedsvampar och spår av födosökande hackspettar finns på den döda veden. På granlågor har också grön sköldmossa påträffats, en art som ingår i habitatdirektivets lista över arter som skall skyddas genom Natura 2000. Gamla aspar med bohål och högstubbar finns också i sluttningen. Rikligt med gammelgranslav och andra epifytiska lavar knutna till gammelskog förekommer på granstammarna i sluttningen. Området hyser även ett rikt fågelliv med flera arter hackspettar, bl.a. tretåig hackspett.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom naturreservatet finns en fast fornlämning, ett röse och en notering om en röseliknande lämning inom ett större klapperstensområde. Området vid Berga Kulle har utgjort livsmiljö för människor sedan stenåldern, då höjderna var öar i ett skärgårdslandskap. På norra sluttningen av bergsryggen finns ett röse vilket speglar bronsålderns begravningssed men utgjorde också ett landmärke nära stranden till den havsvik som sköt in i det som är dalgång i dag. Vid Bergatuna finns flera bronsålderslämningar i form av hällristningar. Sedan bronsåldern har landskapet utnyttjats kontinuerligt, med bosättningar i anslutning till odlingsmark intill den uppgrundade havsviken. Genom landhöjningen bildades successivt betes- och fodermarker, vilka gav förutsättningar för ökad boskapsskötsel. Skogsmarken nyttjades som utmark för kreatursbete och fodertäkt. Här fanns även ved för uppvärmning m.m. och virke för husbyggande och stängsel.

Hydrologiska bevarandevärden

En mindre tallmosse, som tidvis kan ha en vattennivå som ligger över markytan, finns i reservatets sydöstra delar.

Intressen för friluftsliv/utbildning

Markägarna brukar arrangera ridturer inom området. Överenskommelse har därför träffats med markägarna om att denna sk. naturridning får fortsätta att bedrivas inom reservatsområdet på de stigar som tidigare utnyttjats. Området kan utgöra ett lämpligt utflyktsmål, kanske främst för boende i Nyköping, eftersom det ligger relativt nära tätorten och man kan ta sig dit på vägar som är upplåtna för biltrafik. Naturreservatet

är efter sörmländska förhållanden mycket kuperat med en höjdskillnad på ca 65 meter mellan lägsta och högsta punkten. Detta innebär att det finns bra utsiktspunkter på flera ställen från bergskrönet. Området bör också kunna vara intressant för naturstudier av olika slag.

Prioriterade bevarandevärden

Bevarandevärden	Internationell status	Nationell status	Regional status	Lokal status	Ingen status
Västlig taiga (typ 9010)	X	X	X	X	
Grön sköldmossa	X	X	X	X	
Torrakor, gran- och tallågor hålträd av asp och tall			X	X	
Lavar, mossor vedsvampar, vedinsekter		X	X	X	
Friluftsliv			X	X	

Referenser

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering ID nummer 09H 2b 05 delomr.1-6, (nyckelbiotoper), 09H 2b 06 (naturvärdesobjekt)

Natura 2000- objekt, ID- nummer: SE 0220427

Länsstyrelsen i Södermanlands län 1991. Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram.

Kilaåns dalgång, ID- nummer: 80-83

Ahnlund, H Insektsobservationer (muntligen)

Sveriges Geologiska Undersökning 1972. Jordartskarta. 9H SV

Sveriges Geologiska Undersökning 1974. Berggrundskarta. Nyköping SV.

3. Indelning i skötselområden

Som framgår av kartan till skötselplanen är naturreservatet indelat i två skötselområden.

Skötselområde 1

Detta skötselområde omfattar huvuddelen av bergsplatån samt tallmossen söder därom. Området domineras av gammal barrskog av både tall och gran. Inga direkta skötselinsatser är planerade inom detta område utan avsikten är att skogen skall utvecklas fritt.

Skötselområde 2

Detta skötselområde omfattar norrsluttningen mot Kiladalen samt den sydvästligaste delen av reservatet, dvs. all övrig mark som inte ingår i skötselområde 1.

Delar av detta område har avverkats på 1990- talet. Granföryngring har skett inom vissa partier av sluttningen. I den nordligaste, nedre delen av sluttningen, finns det ännu kvar en del gammelgranskog på bördig mark. Enstaka lågor av gran och löv förekommer. Skogen i dessa delar har sannolikt nyttjats för utmarksbete tidigare. I de norra och nordvästra delarna av sluttningen växer ung till medelålders planterad granskog av varierande täthet. Inom denna granskog förekommer också mycket

yngre lövskog, främst asp samt ett område med en iögonfallande rik, förekomst av olika lövträd (asp, björk, al, lind, hassel, rönn). Längst i norr, närmast åkerkanten, växer ett antal grova äldre aspar. I den sydvästra delen av skötselområdet finns ett område med gamla grova tallar med pansarbark. En del av dessa är inemot 300 år. Tallticka förekommer i många tallar. Spillkråkehål har påträffats på ett tiotal tallar. Inom detta skötselområde skall vissa röjningsåtgärder av gran utföras för att höja naturvärdet.

Huvudinriktningen för skötseln i norr- och nordvästsluttningen är att gynna lövskogen. Detta skall ske genom att också här röja bort den yngre gran som konkurrerar med lövskogen. Inom de partier som saknar lövföryngring bör granen vara kvar.

4. Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Syftet med att formulera kvalitetsmål är att få ett mått på gynnsam bevarandestatus för prioriterade bevarandevärden. Genom att välja lämpliga kvalitetsmål ska man kunna få ett mått på om skötseln uppfyller syftena med reservatet.

Kvalitetsmål

Det är gynnsam bevarandestatus när:

- naturtypen "västlig taiga" enligt EU:s habitatdirektiv har utbredningen minst 19 ha (riktvärde)

4.2 Skötselmål och föreskrifter för skötsel

Skötselmål

- Målet för skötseln inom skötselområde 1 är att skogen skall lämnas för fri utveckling.
- Inom skötselområde 2 är målet med skötseln på norr- och nordvästsluttningen att gynna lövskogen genom att hålla efter granen. Även i den gamla tallskogen i sydväst skall gran tas bort om det behövs för inte tränga ut tallen. Anledningen till detta är att efterlikna naturlig branddynamik

Skötselföreskrifter

Bränders släckning. Från naturvårdssynpunkt är det angeläget att skogssuccessionerna får utvecklas så nära det naturliga som möjligt och att brandkontinuiteten om möjligt bibehålls. Om brand skulle uppstå inom reservatet skall brandbekämpningen ha som målsättning att i första hand skydda skogen utanför reservatet.

På lämpliga platser skall skötseln även inriktas på att bibehålla eller förbättra den imponerande utsikten över Kiladalen som man har från flera platser på bergsryggen.

Röjning av ung och medelålders gran. Allt röjningsvirke skall kvarlämnas på platsen.

5. Information och friluftsliv

Som framgår av kartan till skötselplanen kommer en parkeringsplats att anläggas där den privata skogsbilvägen börjar, ca 500 meter söder om reservatet. Därifrån kommer en gångstig till reservatet att märkas upp. En skylthållare med en informationstavla kommer att sättas upp vid parkeringsplatsen. Ytterligare en informationstavla kommer att sättas upp där stigen når reservatsgränsen. De ridturer som markägaren har arrangerat inom reservatsområdet får fortsätta att bedrivas. Ridningen får dock enbart ske på vissa anvisade stigar. Någon allmän ridning utöver den som markägaren själv arrangerar är inte tillåten inom reservatet. Det övergripande målet för friluftslivet är att området skall nyttjas på dess naturgivna förutsättningar. Eventuellt kommer vissa anordningar tex. enklare bänkar att sättas ut vid någon lämplig utsiktspunkt, kanske också markering av någon strövstig. Några åtgärder för sophantering eller utsättning av toaletter är inte planerade. Om det efter en tid skulle visa sig att sådana anordningar kan vara motiverade kommer förvaltaren att ta upp en diskussion om denna fråga med bl.a. markägarna.

6. Jakt

Jakten inom reservatet regleras inte av reservatsföreskrifterna.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade åtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Uppföljning av kvalitetsmål	Vart 5-10:e år	Hela reservatet	Länsstyrelsen	Hög	Naturvårdsverket
Tillsyn av föreskrifter	Årlig	Hela reservatet	Länsstyrelsen	Hög	Naturvårdsverket

8. Dokumentation och uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljningen görs för att ge svar på om bevarandevärdena har den gynnsamma bevarandestatus som avsågs när målen formulerades. Huvudansvarig för uppföljningen är länsstyrelsen. Arealbedömningen av naturtypen västlig taiga görs vart 5:e till 10:e år.

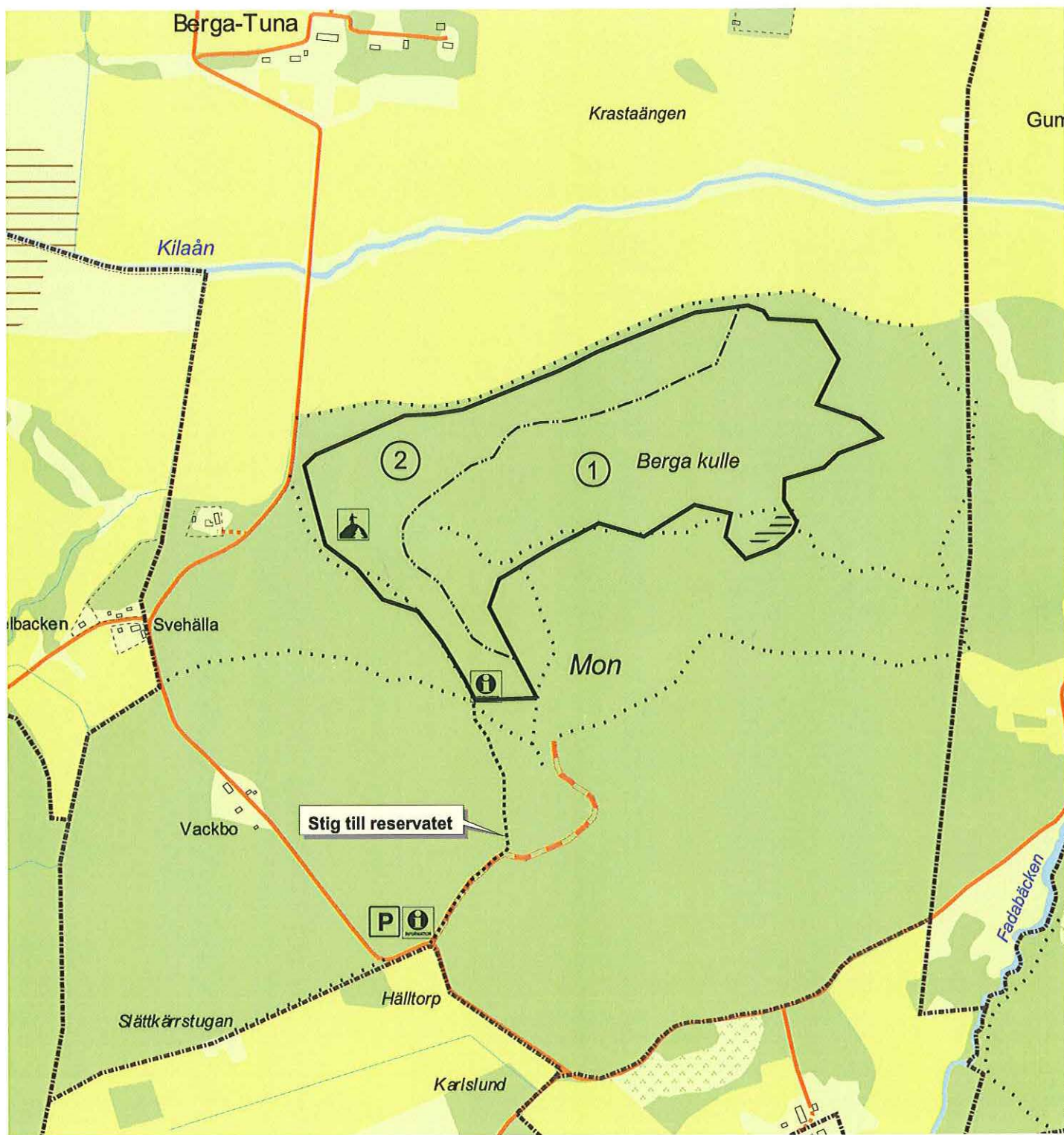
9. Kostnader och finansiering

Staten svarar för alla kostnader i samband med naturvårdsförvaltningen.

Åtgärd	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Vårdanslaget
Informationsskyltar	Vårdanslaget
Anläggande av parkeringsplats inkl. underhåll	Vårdanslaget
Tillsyn	Vårdanslaget

Karta över skötselområden mm för naturreservatet Berga-Kulle

Tillhör länsstyrelsens beslut
Dnr 511-2326-2002

Ekonomiska kartblad nr: 097 21

Teckenförklaring

	Gräns för naturreservat		Information
	Gräns för skötselområde		Utsiktsplats
	Tallmosse		Parkering
① ②	Nummer för skötselområden		Privat skogsbilväg
	Strövstigar		

Skala 1: 10 000

